

פרוטוקול מס' 25/ב

מישיבת ועדת הכנסת ביום שלישי,
א' ניסן תשי"ג (17.3.1953),
בשעה 8.30

נכחור: י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת
ז. שפר - סגן יו"ר הכנסת

חברי הוועדה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ע. איכילוב
- ג. אזניה
- י. בר-יהודה
- א. ברמן
- ש. בבה
- י. הררי
- ש. לורנץ
- ע. סימון
- א. סטופ
- ס. נורוק
- י. שפירא

נוכחים:

מ. רוזטי - מזכיר הכנסת.

הסדר:

- סיף אל-דין אלזועבי
- ה. ברגר
- ש. גרדי
- מ. וילנר
- סאלח חסן ח'ניפס
- ק. כהנא
- א. כלפון
- י. ניצני
- א. רוזאל-נאור
- י. רפאל

סדר-היום:

- א. "יום השואה" - יום הזכרון לכרד גיטו ורשא.
- ב. הצעת חבר-הכנסת וילנר להעמיד בסדר-היום של ועדת הכנסת את הטעיה: "בלשים בבנין הכנסת והפרעות לעבודת חברי-הכנסת".
- ג. ערעורו של חבר-הכנסת לורנץ על החלטת היושב-ראש והחברים שלא להכיר בדחיפות הצעתו לסדר-היום בענין פעלת המטיון.
- ד. פניית חבר-הכנסת לורנץ בענין אי-קיום החלטת הכנסת בקשר להטשן הדיון וההצבעה בחוק בגד גידול חזירים.
- ה. ערעורו של חבר-הכנסת בן-אהרן על החלטת שנתקבלה בוועדת החוץ והבטחון בענין השתתפות הטיעות בכינוס היהודי בציריך.
- ו. בחירת סגן יושב-ראש הכנסת.

א. הצעות לסדר-היום:

1. י. אורי:
אני מזועזע תמיד ממצב הישיבות באולם הכנסת. טוענים שכך נהוג בכל הפרלמנטים בעולם. אינני חושב שבנידון זה עלינו לנהוג כמוהם. אדרבא, ילמדו הם מאתנו. אך המצב בוועדת הכנסת גם כן אינו טוב יותר.
אני מציע שהיושב-ראש יודיע לחברי ועדת הכנסת, בצורת אתראה אחרונה, כי אם ימשיכו לא לבוא לישיבת הוועדה, לא נוכל לראותם יותר כחברי הוועדה, ונודיע על-כך לטיעותיהם.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
אני יכול להודיע לסגנות השונות, כי חבריהן אינם משתתפים בישיבות. אך אין בידי כל זקציות נגדם.

ה. אורי:
הבני מוכן לקבל את הצעת היושב-ראש עד לישיבה הבאה.

2. יום השואה:

א. ברמן:
ברצוני לשאול את יושב-ראש ועדת הכנסת אם ידוע לו דבר על התכוונות לקראת "יום השואה"; אבקש סאת הוועדה לדון בזה.

ב. "יום השואה":

א. ברמן:
האם ישנה איזה תכנית של ישיבה מיוחדת של הכנסת ביום כ"ז בניסן - 12 לאפריל - יום הזכרון למרד גיטו ורשא. קיימת תכונה לקראת יום זה, שהוא יום הזכרון העשירי, בכל בירות העולם: בבואנוס-אייריס, בניו-יורק, בוורשא ועוד. לצערי הגדול אין תכונה גדולה בכנסת או בממשלה.
נמסר לי באופן בלתי-רשמי - על-כל-פנים, מהלכות שמעולם כאלה במסדרונות הכנסת, כי הכנסת תקיים ישיבה מיוחדת ביום זה. אם לא כן - אני מציע להקדיש זמן מסוים לענין זה, לפני צאת הכנסת לפגרה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
שאלתך צריכה להיות מופנית ליושב-ראש הכנסת ולא אלי.

ט. רוזטי:
ידוע לי שנתקיימו שיחות עם הממשלה בקשר לתכנית "יד-ושם" (ביוזמתו של שנהבי). עמדת הממשלה לענין זה היא חיובית. גם ענין החוק ידוע, אך אנו לא קבלנו כל ידיעה רשמית סאת הממשלה.

י. בר-יהודה:
ועדת הכנסת אינה רשאית להחליט דבר. היא רשאית רק להחליט לפנות ליושב-ראש הכנסת.

ס. גרוזי:

ידוע לי, כי למטשלה יש תכנית כוללת לקבל את החוק ביום זה.

י. בר-יהודה:

אני מתנגד לפנייה למטשלה, משום שאיננו יכולים לפנות אליה בבקשה שתגיש חוק.

אני מציע להחליט שוועדת הכנסת פונה ליושב-ראש והסגנים, ומבקשים מהם, היות וענין זה הוא חשוב מבחינה לאומית, לדון בו ולהחליט באיזה צורה יש להביאו לכנסת.

ס. גרוזי:

גם אני תומך בהצעה זו.

לפני שנתיים קבעה הכנסת באופן חגיגי את היום הזה כ"יום השואה". לפני שנה, לדאבוני, לא צויין יום זה כראוי.

אני מציע לפנות לנשיאות הכנסת ולבקש ממנה לכנס את הכנסת לישיבה שלא מן המניין, ובטוחני שאותו מספר חברי-כנסת המשתתף כיום בישיבות, יבוא גם לישיבה מיוחדת זו.

י. אורי:

אני מציע להטיל על היושב-ראש לפנות ליושב-ראש והסגנים ולמסור להם את דעתה של הוועדה בענין. אך אינני מציע לקבל החלטה ספורשת.

א. ברמן:

אינני מציע כרגע לשנות את התאריך שנקבע ליום השואה, אם כי מאד לא רצוי, כי יום זה לא ייקבע באותו תאריך בארץ ובגולה.

אשר להצעות השונות שהושמעו כאן - הריני תומך בהצעתו של חבר-הכנסת בר-יהודה. אני, כחבר-כנסת אשר היה בגיטו ורשא, מלאתי חובתי, ופניתי בשאלתה - אשר הכילה הצעות שונות - לראש הממשלה. אני מקווה, כי הוא יענה לי. אך בינתיים, דומני שעל הוועדה להחליט שהיא פונה לנשיאות בבקשה להחליט על האופן בו יובא ענין זה לענסת.

י. בר-יהודה:

התאריך שנקבע היה פשרה בין שני תאריכים שהוצעו.

ע. איכילוב:

ברור, שהתאריך הקובע הוא התאריך העברי, ולא חסיד הוא משתווה לתאריך הנוצרי.

אני הייתי מעריף, במקום לקיים ישיבה מיוחדת בזמן הפגרה - אשר אליה בודאי לא יבואו כל חברי-הכנסת והעדרם יפגע בכבודו של הענין - להקדיש ליום הזכרון את הישיבה הראשונה שלאחר הפגרה. אם לא כן, רצוי לעשות זאת בישיבה האחרונה לפני צאת הכנסת לפגרה.

ה ר ח ל ט

להטיל על יושב-ראש הוועדה, לפנות לסגני יושב-ראש הכנסת ולמסור להם על ההצעות השונות שהושמעו בוועדה בקשר לקיום יום הזכרון בשנה העשירית למרד גיטו ורשא.

ג. הצעת חבר-הכנסת וילנר להעמיד בסדר-היום של הוועדה את הסעיף:
"בלשים בבנין הכנסת והפרעות לעבודת חברי-הכנסת".

הינ'ר ד. בר-רב-האי:
מכיון שחבר-הכנסת וילנר שוב לא הופיע
בישיבה זו, איננו יכולים לדון בהצעתו,
ולהחליט אם להעמידה בסדר-היום ואם לאו.

י. בר-יהודא:
לדעתי, לא ייתכן שסעיף מעין זה, המדבר
על בלשים בבנין הכנסת יעמוד בסדר-יומה
של הוועדה, מבלי שנדון בו. אחת-מן-השתיים: או שנדון בו, או שנוריד
אותו מסדר-היום.

אני, על-כן מציע להטיל על יושב-ראש
הוועדה לפנות לחבר-הכנסת וילנר ולהודיע לו, כי באם לא יופיע בישיבה
הבאה וינמק את הצעתו, היא תמחק מסדר-היום.

י. שפירא:
כל חבר-כנסת רשאי להציע שאלה לסדר-יומה
של הוועדה, אם הענין נמצא בסמכותה. אם
אינו מפייע, אפשר להודיע למציע, כי באם לא יופיע, יימחק הסעיף מסדר-
היום. אך לא-כן הדבר כאשר חבר-כנסת בא וקובע עובדה, כפי שעשה כאן
חבר-הכנסת וילנר. אי-אפשר להעמיד הצעה כזו לסדר-היום, מבלי שההצעה
תלווה בטכתב-הנמקה שיכלול את כל העובדות.

אני, על-כן מציע להוריד את הענין מעל
סדר-היום.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:
הצעתו של חבר-הכנסת וילנר היא להעמיד
את השאלה בסדר-היום, והוועדה יכולה
להעמיד אותה או שלא לעשות כן. על-כן, איננו יכולים להחליט שלא
להעמידה, מבלי לשמוע תהילה את נימוקיו של חבר-הכנסת וילנר, אלה
אשר הניעו אותו להציע את הצעתו.

אני מציע לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת
בר-יהודה, לפנות לחבר-הכנסת וילנר ולהודיע לו, כי באם לא יופיע
בישיבה הבאה וינמק את הצעתו, היא תמחק מסדר-היום.

י. אורי:
לדעתי, היושב-ראש בעצמו צריך היה למחוק
סעיף זה. בענין זה, מרשה לעצמו חבר-כנסת
להטיל אשמה כבדה, ואינו מסדיר עצמו אפילו לבוא לישיבה ולנמק את הצעתו.
אני מציע להוריד את ההצעה מעל סדר-היום.

א. ברטון:
לדעתי, אין בפני הוועדה כל דרך אחרת, מאשר
לשמוע תהילה את נימוקיו של חבר-הכנסת וילנר,
ורק לאחר שמיעתם, להחליט אם יש מקום להעמיד את השאלה בסדר-היום ואם לאו.

ש. גבה:
היושב-ראש בעצמו, אינו רשאי - כפי שטען
חבר-הכנסת אורי - להוריד סעיף מסדר-היום.
אך, לדעתי, רשאי היושב-ראש לשנות את סגנונו של המציע בהצעתו, הנסח
אותה בצורה שלא תכיל עובדות.

ה ו ח ל ט

היושב-ראש יפנה לחבר-הכנסת וילנר
וידוע לו, כי באם לא יופיע בישיבה
הבאה של הוועדה וינמק את הצעתו, היא
לא תועמד בסדר-היום.

ד. ערענדרו של חבר-הכנסת ש. לורנץ על החלטת הוועדה-ראש והמגביל של
החברות בדחייפות הצעה לטוב-היום בענין בעלות המסיון:

ש. לורנץ:

כאשר שמאלה מעין זו טובת לוועדת הכנסת, עליה להחליט את גורמן אנוניקטיבי, ולא מן הבחינה אם ההצעה תקבל או לא תקבל. המציע ממסיון, ורשאי לעשות כן, כי הצעתו תקבל. על הוועדה להחליט אם יש בדחייפות ההצעה לזמן מה, והצעה בענין עצמו, ובענין זה, רשאי אני לחשוב, כי ככל שנקדים מוטב יהיה, וכי לא רק שאת, אלא יש לראות בענין זה ענין דחוף מאד, כי יש בו משום הצלחה-בטוחה. בזמן האחרון אידעו מקרים שילדים הועברו מישראל לעיר-העתיקה על-ידי המסיון, והצעת דחופה, משום שכל נפש בישראל יקרה לבו ויש להחליט מידי המסיון.

ידוע, כי פשיטת כמעבדות פעולה להעברת ילדים למסיון, ואני רוצה למנוע ולהפטיק פעולה זו. ולא ייתכן, שיאסרו לי, כי לא עתה הזמן להפטיקה, ובמלל יקבעו לי שמי יתן עולה כזו ומתי לא. לדעתי יש לעשות זאת מייד, וכיהודי חרד, אם אני רואה בענין מסוים משום הצלחה-בטוחה, מחתר לי אפילו לחלל שבת.

על-כן, אני מניע לראות הצעתי זו, כהצעה דחופה, ולא לאשר את החלטת היושב-ראש והסגנים בענין זה.

י. קליבנוב:

הנשיאות דנה בענין זה והחליטה שאין לראותו כדחוף. סגן יו"ר הכנסת ייתכן, כי בזמנים כתיקונם, היינו רואים אותה כדחופה, אך עתה, לאחר שהוחלט שאין להעמיד בסדר-היום הצעות, אלא אם אנו נראים אותן חיוניות - ולדעתי פירושו של דבר, שאנו רשאים לקבוע אם הן דחופות או לא - איננו חושבים שיש מקום לדון בהצעה זו עוד לפני הצבעה.

נוסף לזאת, זוהי שמאלה עריכת מסמך, והוא לא יודע בה, לאחר הפגרה, בשיקול-הדעת המתאים.

ע. איכילוב:

לדעתי, בובעת החלטת הנשיאות שלא לראות הצעה זו כדחופה, לא סדרי-עבודת הכנסת, אלא סמליהם יותר יסודיים. זוהי אחת השאלות, אשר לגופו-של-דבר, רוב חברי-הבית מאוחדים בה.

אשר לדיון בכנסת, הפעיה היא אחרת. אני מציע לחברי-הכנסת לובבך, לדחות על העמדת השאלה בסדר-היום של הכנסת, ובמקום זאת להפנותה תחילה לדיון בוועדת החוץ והבטחון.

י. ברי-יהודה:

אני שולל את שני הנימוקים של הנשיאות, ולא משום שאני מתנגד להחלטתם. אני פוסל את זכותה של הנשיאות לומר, כי ענין זה אינו דחוף משום שהוא עדין. על-פי-דבר עכשית עריכת המסמך דחופים וענינים דחופים הם עדינים.

אני פוסל גם את הנימוק השני של סדרי-עבודת הכנסת. אם הענין הוא בעצם דחוף, יכולה הכנסת לשבת עוד שעה אחת, ולא ייתכן לדחותו עד לאחר הפגרה.

מה שלדעתי קובע בדחייפות הוא, אם הדבר ייפגע על-ידי דחייתו ואם לאו. לדעתי - לא! אפשר היה לדון בו לפני שבועיים ואפשר יהיה לדון בו בעבוד הודשיים - דבר לא ישתנה על-ידי הדחיה.

י. אורי:

שאלת המסיון דחופה תמיד, ואין לזלזל בה. אך אינני חושב שיש להביאה בצורה חטופה זו, בשעת הדיון בתקציב. אני פוסל את נימוקו הראשון של חבר-הכנסת ברי-יהודה, אך הנני מקבל את נימוקו השני.

עדכון ל-17.3.1955
על החלטת הוועדה בענין
הצעה לטה"י על פעולת המסיון.

ב. אזניה:

דעתי היא אחרת, ואומר מדוע. לענין זה יש אספקט
היסטורי ואספקט תלמי - שניהם חמורים מאד. אני,
למשל, חושב שחבר-הכנסת לורנץ עשה משגה חמור על שהביא ענין זה לא
על דעתו הפלילית ובזמן הנכון. אם אנו מצמידים את החלטת הוועדה, יש בזה
משום הודאה והודעה לנוער המתעניין בשאלה זו, כי דבר כזה היה, וראו אותו
כלא-דטוף. בעיני בראה הובר כחמור, אם העתונות תודיע שהודעה כזו ניתנה
והחליטה שהוא אינו דחוף. משהובא הענין יש לראותו כדחוף. אפשר להעבירו
אחר-כך לוועדת הפנים, החינוך או לוועדת החוץ והבטחון. לדעתי, ענין זה
צריך להיגות החוץ והבטחון. רצוי גם שנדע את תגובת הממשלה על ענין זה,
ומוכרח להתחיל מהלך פרלמנטרי של דיון זה.

ג. בורוק:

אנו מתקדמים. לפני שבגלים-שלוש הצעתי הצעה דומה
לסדר-היום ויושב-ראש הכנסת פנה אלי ואמר, כי לאחד
שני בדברים עם שר-החוץ, בתווך שבביל לא רצוי להביא ענין כגון זה לכנסת.

אני מקים במוח את העובדה, שעתה מותר כבר להביאו
לכנסת. הנני רואה בכל ענין המסיון פגיעה בכבוד האומה, אפילו לא במקרה-
מבט דתית גוידא. על-כן, הנני חושב, שלפני בדיקת-החמץ, יש לבדוק סמך זה,
ואני חושך בהצעתו של חבר-הכנסת לורנץ.

ד. שפירא:

מבחינה פרוצדוראלית, אין לי להוסיף דבר לדברי
חבר-הכנסת בר-יהודה.

לדעתי, עצמם העמדת ענין זה לסדר-היום יש בו משום
ניגוד חמור להכרזת העצמאות של המדינה. אין אנו ועד-לאומי או המהפחית
ציונית - אנו מדינה; ובמדינה זו, אם תהיה לנו חוקה, הדומה במשהו לאנושית,
מותר יהיה למסיון לפעול בה. ישנן דרכים ציוניות ותדמיות, שבהן אפשר
להלחם בדבר זה - אך לא בצורה המוצעת.

אני מצטער שמעמידים את השאלה הזו לסדר-היום, אך
נגד זה אין לי עצה. אך, על-כל-פנים, ברור לי שהיא אינה דחופה. ובענין
זה, עם כל הכבוד לרב בורוק, אינני חושב שאנו מתקדמים - אנו הולכים
אחורנית.

הממשלה בודאי תתן דעתי על ענין זה, אך עצם הדבר,
שמסיון זה אנו נותנים ליגד אספקט של חייגיות חוץ, אינו מתקבל-על-הדעת.
לדעתי זהו ענין של חינוך.

לדעתי, אין לראות ענין זה כדחוף.

ה. טרומ:

לדעתי, בעשה משגה חמור אם נדון בענין זה בכנסת, דוקא
עתה. ברור לי, שיש לעשות נגד פעולת המסיון, אך
לא באמצעות הפרלמנט. העם היהודי, עוד לפני היות לו כנסת, ידע להתגונן
בפני כל מיני דברים כאלה - יעשה זאת גם עתה, בלי הכנסת.

היו"ר ד. בר-דב-האי:

כמה מן הדברים שנאמרו כאן משתלשלים לגזעו-של-דבר,
ועלינו להחליט רק בשאלה אם ההצעה היא דחופה או לא.

המסיון פועל בארץ מאז שנת 1835, ואינני חושב
עומשה שבועות של פגרת-הפסח יוכלו להשפיע על פעולתו במשך 120 שנה לפני
קום המדינה ו-5 שנים מאז היותה. היושב-ראש לא פסל את ההצעה, הוא רק
קבע, כי היא אינה דחופה. אני מציע לאשר את החלטת היושב-ראש.

ש. לורנץ:

אצני מקבל את נימוקי היושב-ראש.
לדעתי, המבחן היחיד הוא זה שעליו
דיבר חבר-הכנסת בר-יהודה: האם הדבר יפגע על-ידי דחיה או לא? לדעתי,
ישנם דברים הטעונים את עצמם אם אין יננים בהם מייד - וזהו אחד מן העניינים
האלה.

אני מודה בכך, שזהו ענין עדין מאד.
אך מאידך גיטא, הרינו עוזרים לנוגדים במו-ידינו. כיצד אפשר לוטר על
ענין זה, כי אינו דחוף, בשעה שהמסיון - למרות שאין לו בתי-ספר מוכרים -
מסתמך על חוק חינוך חובה ומושך אליו את הילדים? נכון, לואגובי הדב,
לי דבר זה יהיה אקטואלי עעבור כמה חדשים גב-כן, אך בינתיים יש כאן
ענין של הצלת-נפשות.

י. בר-יהודה:

תוכל להעלותו בשעת הדיון בתקציב.
בשעה שידונו במסרד הנוגע לענין זה,
תוכל להביע דעתך. אך אינני חושב שיפחת ערכו אם נדחה את הדיון בהצעה
לסדר-היום.

י. קלייבנוב:

לדעתנו אין הצעה זו דחופה עד-כדי
העמדתה לסדר-היום עוד לפני הפגרה.
אם חבר-הכנסת לורנץ ידרוש זאת - אנו
מוכנים להעמידה, לאחר הפגרה, לפני כל הצעה אחרת.

סגן יו"ר הכנסת

ה צ ג ע ה

ברוב של 7 קולות נגד 2 קולות הוחלט
לאשר את החלטת היושב-ראש והסגנים.

ב. אזוביה:

אני מבקש מאת הוועדה לקבל החלטה, כי
אין לפרט את הדיון וההחלטה בשאלה זו.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אני מקקש מאת חברי-הוועדה לא למסור לעתונות
דבר על הדיון וההחלטה בשאלה זו.

י. בר-יהודה:

אני מקבל החלטה זו, אך יחד עם זאת עלי
לוטר, כי באם יפרסם מי מן החברים דברים
בלתי-מכוונים ופוגעים על ענין זה - אהיה נאלץ להשיב עליהם ולתקנם.

ש. לורנץ:

אינני מתנגד לאיסור למסור ידיעות
לעתונות, אך אני שואל אם אנו רשאים
לקבל החלטה כזו.

י. בר-יהודה:

אין כל ספק שכשם שמליאת הכנסת יכולה
להחליט על דיוניה כסגורים - יכולה גם
ועדה לעשות זאת. ועדת המשנה לתקנון, כאשר דנה בכך, התכוונה בעיקרה לוועדות
החוץ והבטחון ולוועדת הכספים בשעה שהיא דנה בתקציב הבטחון.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אין כל ספק שהוועדה יכולה להחליט על-כך,
גם אם הדבר אינו נאמר במפורש בתקנון.

ה ר ח ל ט

- א. לאשר את החלטת היושב-ראש והסגנים,
שאין לראות הצעה זו כדחופה.
- ב. הדיון וההחלטה בעדעורו של חבר-הכנסת
לורנץ הם סודיים, ואינם ניתנים לפירסום.

ה. פבילית ובר-הכנסת לורנץ בענין אי-קיום החלטת הכנסת בקשר לנושך הדיון והוצעה בהוס נגד גידול חזיריט:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
חבר-הכנסת לורנץ פנה לוועדה בשאלה מדוע אין מעמלים במדר-יוטה של הכנסת את ההמשך וההצעה בהצעתו נגד גידול חזיריט.

ועדת הכנסת אינה קובעת את סדר-היום של הכנסת, ועל-כן יש להפנות שאלה זו ליושב-ראש הכנסת והסגנים.

י. בר-יהודה:
הדיון בשאלה זו הופסק ואף ההצעה בו לא נתקיימה. לדעתי, ענין זה היה צריך לחזור באופן אוטומטי למליאת הכנסת להמשך הדיון והצעה.

לדעתי, צריכה ועדת הכנסת לפנות ליושב-ראש והסגנים ולהפנות את השוטה-לבש לבך, כי הם לא נהגו בהתאם לתקנון.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
היושב-ראש יחד עם הממשלה אחראים לסדר-היום של הכנסת.

י. בר-יהודה:
הממשלה אינה אחראית לסדר-היום בו שופיעות הצעות של חברי-הכנסת.

י. שפירא:
לדעתי יש לפנות בענין זה לוועדת הפירושים.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
ועדת הפירושים דנה עלרעורים על התנהגותו של היושב-ראש במהלך ישיבת הכנסת, ולא בקביעת סדר-היום של הכנסת.

ש. לורנץ:
היושב-ראש והסגנים חייבים להביא דבר זה, אשר הופסק באמצע, לידי המשך. לא-כל-שכן, בשעה שהממשלה פנתה וביקשה דחיה, וכפעם האחרונה המליחה, כי זוהי דחיה אחרונה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
אני אעביר ליושב-ראש את דבריו של חבר-הכנסת לורנץ בענין זה.

ה ר ח ל ט

היושב-ראש יעביר ליושב-ראש הכנסת והסגנים את הקטע במכתבו של חבר-הכנסת לורנץ, הנוגע לענין זה.

7. ערעור של חברי-הכנסת בן-אהרן על החלטת שנתקבלה בוועדת החוץ והביטחון בענין ודאגות הטיעות בכינוס היהודי העולמי:

הי"ר ד. בר-רב-האי:

קבלתי את המכתב הבא מאת חברי-הכנסת
בן-אהרן, בשם סיעת מפ"ח בלגיה:

"הנני מתכבד בזה להגיש ערעור על נוהל פגום הבנוגד לתקנון הכנסת
וועדותיה שהרוב בוועדת החוץ והביטחון בהג לפיו בישיבתו סירב
3.3.53.

רוב הוועדה קוליס לפי הצעתו של יו"ר הוועדה מ.מ. ארגוב את החלטה
הבאה:

"ועדת החוץ והביטחון ממליצה לפני הטיעות בכנסת להיענות להזמנה
לשלוח נציגים לכינוס היהודי העולמי".

לדעתי בוצר בזה תקדים מסוכן לגבי כל חייבו הפרלמנטריים. יסוד
מסד של כל משטר דמוקרטי פרלמנטארי הוא בזה שקיים חוק אחד ותקנה
אחת לגבי כולם - הרוב והמיעוט כאחד. משטר דמוקרטי פרלמנטארי
- פירושו הוא שגם הרוב קשור לתקנות נוהל שאינן הפקר לשרירות לבו
לצרכים אופורטוניסטיים וולפיים.

והוא הדין לגבי הענין הנידון. ועדה של הכנסת פועלת בסמכות הכנסת
כולה ולמען הכנסת ובענינים אשר הוגדרו בתקנות. במקרה זה לא
הובאה לפני הוועדה הצעה שהכנסת תשלח משלחת לכינוס היהודי העולמי.
אדרבה, הייתה יעה אחידה שאין הכנסת צריכה לשלוח משלחת. ואם הובעה
דעה שרצוי שהטיעות אשר הזמנה על-ידי ההמלה הציונית תענינה בחיוב
להזמנה.

הודעתי שאין זה בטמכותה של הוועדה לדון ולהחליט בהצעה מעין זו.
לפי איזה סעיף בתקנון הכנסת או הוועדות, שאלתי את יו"ר הוועדה, הוא
מעמיד הצעה כזו למנין? האם יכולה ועדה בכנסת לזכות לחוק בן הטיעות
בכנסת או לטיעות כולן בהצעת החלטה להיענות להזמנה שתשלח אליהם
מאיזה כנסד או ארגון אשר מחוץ לכנסת?

יו"ר הוועדה לא ניסה כלל לתרץ את השאלה הזו. עמדו וטענו שזו צורה
נוטה לשיתוף הכנסת באופן בלתי-רשמי בכינוס היהודי העולמי.

אין לי ספק שהחלטת הרוב בוועדת החוץ והביטחון היא חסרת-אחיזה
בתקנות הכנסת והנה ללא תקיפה.

אני מבקש בזה שוועדת הכנסת תקבע את עמדתה השליטית לנוהל מעין זה
ותבטל בזה את החלטת הפרוצדורלית של ועדת החוץ והביטחון.

השאלה היא, באיזו מידה יכולה ועדת
הכנסת לדון על המלצה של ועדה אחרת,

י. אורי:
האם הוזמנו לכאן המערער ויושב-ראש
ועדת החוץ והביטחון?

הי"ר ד. בר-רב-האי:
ברור, שאם נחליט שעלינו לדון בשאלה
זו - נזמין אותם.

ערעורו של חב. הכנסת בן-אהרן
על החלטת ועדת החוץ והבטחון

י. בו-יהודה:

ראשית, אשיב לשאלה אם המקום לדון בערעור זה, הוא בוועדת הכנסת, או לא. המדובר אינו בהחלטת סנקציה, אלא באינטראקציה הסודיעה לוועדות על כללי-החקרון-הכנסת. ועדת הכנסת היא שצריכה להחליט אם ועדת החוץ והבטחון, או כל ועדת אחרת נהגה נכון, ולפי החקרון. לכן, אני מסכים לכך, שיש להזמין את היושב-ראש והמערער.

וענין הוא ענין חקרוני. בחקרון לא כתוב, כי הוועדות יכולות לטפל בענינים אשר לא הועברו אליהן על-ידי הכנסת, או ענינים שלא נכללו בסמכויות הוועדות, משום היותן באין. אך זהו שוב לגופו של-דבר, וכל-א-על-כך אבד דברים. השאלה היא, אם ועדה יכולה לעלל היחס של המפלגות לבקשה לא של הכנסת ולא של הממשלה, אלא של גוף מכובד עד-למאד - אך לא הממשלה ולא הכנסת.

אני מציע, לפני שנתחיל בדיון, להזמין את היושב-ראש ואת המחלובן.

הי"ד ד. בר-רב-האי:

אם בחליט לדון - נזמין את שניהם.

א. טטופ:

אני מציע להעביר את השאלה לוועדת-המסנה לתקרון, כדי שהיא תברר את השאלה.

הי"ד ר. בר-רב-האי:

חבר-הכנסת בן-אהרן סנקש מאתנו לבטל החלטה, אשר בתקבלה כבר.

ע. איכילוב:

ישנם כמה דברים שאיני מקבלם, כפי שהם הוצגו על-ידי חבר-הכנסת בר-יהודה. ראשית, אינני חושב שהקונגרס היהודי העולמי או הסוכנות היהודית הם שהביאו את השאלה וההזמנה, אלא ועדת החוץ והבטחון היא אשר הביאה אותה. (י. בו-יהודה: הממשלה הביאה). מישחר הביא את זה לוועדה.

נביה, שוועדת החוץ והבטחון הייתה מקבלת החלטה שהיתה משביעה את דעונו את חבר-הכנסת בן-אהרן. אזי, לא היה מעורר עליה כלל וכלל, והיה מתקבל מצב, שוועדת החוץ והבטחון דנה בענין היוצא מגדר סמכותה, ואיש לא יידע על-כך.

השאלה העומדת בפנינו עתה, היא: כיצד יקוימו הסדורים וכיצד יקפידו על קיומם של התקנות בקשר לסמכויות המוגדרות של הוועדות, גם כאשר ההחלטות המתקבלות על-דדן, משביעות-דעונו כולם. (הי"ד ד. בר-רב-האי: השאלה היא, אם ועדת החוץ והבטחון רשאית הייתה לקבל החלטות כאלו. השאלה העומדת בפנינו היא: מה לעשות עם ההחלטה הקונקרטיית שנתקבלה ואשר יש מערערין על חוקיותה).

אני מציע לדחות את הדיון בפנייתו של חבר-הכנסת בן-אהרן. בתקלבו כבר נבעיה דומה לזו, כאשר כמה מן הסיעות פנו בבקשה לדון בסמכויות הוועדות. אני מציע להטיל על ועדת-המסנה לתקרון להכין את כל הפרק הדן בשאלה זו ולהביאו למליאת הוועדה.

ב. אזוביה:

אני מציע לא לכרוך שני ענינים אלה.

י. בו-יהודה:

אני מסכים לכרוך את שני הענינים, אך בינתיים, יש לקבוע כללים: מה מותר ומה אסור.

ע. איכילוב:
אני חושב שנוכל לקבל החלטה לגבי המקרה
הקונקרטי בלבד. ההחלטה אשר נתקבלה -
נתקבלה על-כן, הצעתי לדון בכל הבעיה הזו, בטעין זה בתקנון.

א. ברמן:
אני רואה כאן ענין חשוב מאד בחיים
הפרלמנטאריים. זהו תקדים מסוכן מאד.
לדעתי לא היתה כל טענות וכל זכות לוועדה החוץ והבטחון להטליץ על
מהו בענין זה. אם היתה שגיאה פורמאלית-פרוצדוראלית, דוקא בוועדת
החוץ והבטחון - על ועדת הכנסת להגיב על-כן. כאן הוא המקום להגבה -
אין כל מקום אחר לזה. לדעתי, עלינו לדון בבעיה זו.

ע. איכילוב:
הכנסת רבה על הקשרים הטוקיים בין
מדינת-ישראל לבין העם היהודי בעולם.
בין הטאר נאטר, כי פרטי-האמנה יאושרו על-ידי הממשלה. לי לא ידוע,
מה אושר ומה הם פרטי-האמנה.

י. בר-יהודה:
תרשום בפרטוקול, כי הממשלה הציעה לנסוע
לכינוס.

ע. איכילוב:
מדוע אעשה כן, בשעה שלא ידוע לי דבר על-כך?

ג. אזוביה:
אני מציע לדחות את הדיון המוקדם, לשבוע
ימים, כי עלי להתייעץ בשאלה זו.

ש. בבה:
בטרם נקבל החלטה - אני מציע לברר אם אותה
ישיבה של ועדת החוץ והבטחון, אשר בה
נתקבלה ההחלטה הנידונה, היתה ישיבה פורמאלית או לא.

י. בר-יהודה:
ישיבה בלתי-פורמאלית - אינה נחשבת לישיבה.

ש. לורנץ:
ברור שיש להחליט על מסגרת דיוני-הוועדה.
אך אשר למקרה הקונקרטי - אני מבין את
הערעור. חבר-הכנסת סנה הגיש שאלה זו לכנסת והיא העבירה לוועדה החוץ
והבטחון. אין כל ערעור על החלטת מליאת-הכנסת. (י. בר-יהודה: טענתך
היא לגופו-של-דבר, ולדיון כזה, אינני מטכיס שלא יוזמנו היושב-ראש
והמעורר).
באופן קונקרטי אין כל יסוד לערעור זה -
כי מליאת-הכנסת העבירה את השאלה לוועדת החוץ והבטחון.

י. בר-יהודה:
על היושב-ראש להזכיר לחברי-הוועדה, כי
איננו דנים לגופו-של-דבר, אלא אך ורק
על הצד הפרוצדוראלי, ובשאלה פרוצדוראלית אין זה רצוי לדחות את הדיון
לשם התייעצות.

י. שפירא:
השאלה היא פרוצדוראלית גרידא. אודה
ולא אבדח, כי בניגוד לחברים אחרים, אני
בקיא כל-כך בתקנון ובתקדימים, ויש לי רושם שהענין אינו כל-כך פשוט
מבחינה פרוצדוראלית, מפני שאני יודע שהיו מקרים - ואף אני השתתפתי בהם -

17.3.1953

ערעורו של חב. הכנ. בן-אהרן
על החלטת ועדת החוץ והבטחון

י. שפירא:

שוועדת הכנסת המליצה בפני הסיעות על דברים שונים, כגון: לא להעמיד
שאלה לסדר-היום, להעמיד אותה לאחר בחירת הנשיא ועוד. אינני רוצה
לומר, כי אין על-כך ערעור. (י. בן-יהודה: השאלה היא: אם יש ערעור -
האם יגיש עלינו בוועדת הכנסת או לא?)

אין כל ספק בדבר, שכאשר אחת מן הוועדות פוגעת
בתקנון - המקום לדון בזה הוא בוועדת הכנסת.

כדי לדון בשאלה זו, אנו חייבים לנסות ולצאת
קצת מן העניין עצמו. אנו צריכים, אגב אורחא, לראות כיצד נהגנו עד כה.
אני חושב, שענין האיגוד הבין-פאלרמנטארי, - אשר הכנסת מטפלת בו -
דומה לענין זה. (י. בן-יהודה: הכנסת אינה מטפלת בו, אלא מבחינה
תקציבית גרידא).

אני מציע להטיל על היושב-ראש להביא לישיבתנו
הבאה, הרצאה מצומצמת על הנוהג בוועדות ביחס להמלצות, כדי שנוכל
להחליט אם להעמיד שאלה זו לדיון ואם לאו.

היו"ר ד. בן-רב-האי: עומדת לפנינו הצעתו של חבר-הכנסת אזוביה לרחות
את הדיון המוקדם לשבוע ימים. אם הצעה זו
לא תקבל - נצטרך להחליט אם להעמיד שאלה זו לדיון, ובמקרה שהחלטה
היא חיובית - להזמין את יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון ואת המערער.

י. בן-יהודה: אני מסכים לכך, שאפשר לרחות את ההצבעה. אך
להצביע אפשר רק בשאלה אחת: האם מבחינה פרוצדוראלית,
כאן המקום לדון בערעור או לא.

ה ר ח ל ט

לרחות את הדיון המוקדם בשאלה
אם יש מקום להעמדת ערעורו של
חבר-הכנסת בן-אהרן בסדר-היום
של הוועדה - לישיבה הבאה.

7. בחירת סגן-יושב-ראש הכנסת:

היו"ר ד. בן-רב-האי: הכנסת העבירה אלינו שאלה זו, כלומר, אין זו
שאלה, שאנו החלטנו להעמידה על סדר-היום של
הוועדה.

י. שפירא: מכיון שהשאלה הזו הועברה אלינו - עלינו לדון
בה. אני תובע החלטה בענין זה.

ב. אזוביה: אני מציע לדון בשאלה זו בזמן המתאים.

ה ר ח ל ט

לדון בשאלת בחירת-סגן-יושב
ראש הכנסת, גם מבלי שאחד
מחברי הוועדה ידרוש דיון זה.